- Ο Κύκλος του Οιδίποδα στο Ηρώδειο-

**Ένας συμπαθητικός Οιδίποδας**

Της Ειρήνης Μουντράκη

Στις 10 και 11 Σεπτεμβρίου είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού τον πολυδιαφημισμένο «Κύκλο του Οιδίποδα» από το Shakespeare's Theatre της Ουάσιγκτον. Η παραγωγή αυτή παρουσιάστηκε στη χώρα μας χάρη στη σύμπραξη των Σχολών Αμερικάνικης Παροικίας Αθηνών, του Αμερικανο-Ελληνικού Κέντρου Τεχνών Χαλανδρίου, του Φεστιβάλ Αθηνών και του Πολιτιστικού Τμήματος της Αμερικάνικης Πρεσβείας. Το Shakespeare's Theatre είναι πολύ γνωστό σ' ολόκληρο τον κόσμο για τις παραστάσεις έργων και διασκευών του Σαίξπηρ αλλά και άλλων σημαντικών δραματουργών όπως του Ίψεν, του Μπέρναρντ Σω, του Όσκαρ Ουάιλντ και του Ευγένιου Ο Νηλ. Η παράσταση αυτή παρουσιάστηκε για πρώτη φορά πριν από δύο χρόνια. Ο σκηνοθέτης της παράστασης Michael Kahn, διευθυντής του θεάτρου από το 1986, στάθηκε ιδιαίτερα στο γεγονός πως τους δόθηκε η ευκαιρία φέτος να παίξουν στην κοιτίδα της Δημοκρατίας στην επέτειο της 11ης Σεπτεμβρίου.

Η αποδέσμευση του σκηνοθέτη και των ηθοποιών από το βάρος της ελληνικής παράδοσης, της κληρονομιάς που κουβαλούν οι ιθαγενείς μας ηθοποιοί δε σήμαινε και μία διαφορετική οπτική στις τραγωδίες που παρουσιάστηκαν σχεδόν αυτούσιες, με κάπως πιο συνοπτικά μονάχα τα χορικά. Ο «Οιδίπους Τύραννος», ο «Οιδίπους επί Κολωνώ» και η «Αντιγόνη» παρουσιάστηκαν σαν σύνολο σε μια προσπάθεια του σκηνοθέτη να προβάλει την ασυνείδητη παραβίαση της θείας Δίκης, τη λύτρωση και την τελική ενσυνείδητη τήρηση των νόμων της θείας Δίκης.

Σ' ένα μιούζικαλ, ένα «κινηματογραφικό» υπερθέαμα φωτισμών και κοστουμιών ως επί το πλείστον κιτς, ένας πολυάριθμος θίασος Αφρο-αμερικανών ηθοποιών προσπάθησε να μας μεταφέρει σε μία Αφρική της φαντασίας. Σ' έναν κόσμο άγνωστο και σε παραδόσεις αδιευκρίνιστες και ακαθόριστες όπου μάταια ο σκηνοθέτης κόπιαζε να εντάξει το τελετουργικό στοιχείο. Το εγχείρημα δεν πέτυχε. Σύμβολα στις εισόδους παρέμεναν ανεκμετάλλευτα. Η ύπαρξη τους περιοριζόταν στην ύπαρξη τους. Ηθοποιοί μπαινόβγαιναν στη σκηνή. Φορούσαν φτερά στο κεφάλι τους, πολύχρωμα κοσμήματα και ρούχα. Χόρευαν στους ήχους της ζωντανής μουσικής και τραγουδούσαν. Έπαιζαν απλά, απαίδευτα,

ακολουθώντας έναν κινηματογραφικό – τηλεοπτικό τρόπο. Ορισμένες φορές το όλο θέαμα έμοιαζε αστείο. Η αφρικανική Θήβα, οι τόσοι ξένη από εμάς Ελλάδα. Η εντιμότητα όμως των συντελεστών της παράστασης και ιδίως του πρωταγωνιστή Avery Brooks (Οιδίπους) όπως και ο έκδηλος ενθουσιασμός τους ήταν ικανά να αμβλύνουν τις δυσάρεστες εντυπώσεις και να κερδίσουν τη συμπάθεια του κοινού. Σε καμία περίπτωση όμως δε μπορούμε να μιλάμε για μια άλλη προσέγγιση της ελληνικής τραγωδίας ή για ένα νέο τρόπο ερμηνείας. Τη δυνατότητα να δοκιμάζουν τις δυνάμεις τους, να μεταγράφουν τον ποιητικό λόγο των Ελλήνων τραγικών σε ιδία καλλιτεχνική δημιουργία μπορούν, και πρέπει, να την έχουν όλοι. Ο πειραματισμός άλλωστε επιβάλλεται. Προϋποθέτει όμως εγκράτεια. Τόσο από την πλευρά των συντελεστών όσο και από την πλευρά των θεατών. Ακόμα περισσότερο δε των κριτικών. Η παράσταση αυτή μπορεί να μη μας συνεπήρε, να μη μας εντυπωσίασε, αλλά ήταν εγκρατής. Κατάφερε να μη μας εκνευρίσει, να μη μας κουράσει ιδιαίτερα (αν και η τετράωρη διάρκεια της αρκεί για να δικαιολογήσει κόπωση), να μη μας ταλαιπωρήσει. Ήταν μία παράσταση, σχεδόν αδιάφορη επί της ουσίας, που δεν μπόρεσε να προσθέσει τίποτα παραπάνω όπως τόσες και τόσες άλλες που έχουμε παρακολουθήσει στο πλαίσιο των διαφόρων Φεστιβάλ.

Η μετάφραση ήταν του Nicholas Rudall, η χορογραφία του Marlies Yearby, η μουσική του Baikida Carroll, τα σκηνικά του Charles McClennahan, τα κοστούμια του Toni-Leslie James, οι φωτισμοί του Marcus Dilliard και η μουσική διεύθυνση του George Fulginiti-Shakar. Στους πρωταγωνιστικούς ρόλους ήταν οι Wendell Pierce (Κρέων), Earle Hyman (Τειρεσίας), Petronia Paley (Ιοκάστη), Cynthia Martells (Αντιγόνη), Roslyn Ruff (Ισμήνη), Johnny Lee Davenport (Θησέας), Lance Williams (Πολυνείκης).

Περιοδικό ΑΝΤΙ, τεύχος 796, Παρασκευή 19 Σεπτεμβρίου 2003